

© burnstuff2003 / Adobe Stock

Grenfell-rapport fase 2: geen straffeloosheid voor wie de regels negeert...

Fig. 1: Acht jaar na de ramp van 14 juni 2017 informeerde de regering de betrokken gemeenschappen over haar beslissing om over te gaan tot de sloop van de iconische toren van 24 verdiepingen, een operatie die naar schatting 2 jaar zal duren.

Zeven organisaties zullen worden onderzocht wegens nalatigheid en overtreding van de wet, naar aanleiding van de brand in de Grenfell-toren. Het onderzoeksrapport van de tweede fase bracht aan het licht dat de brand het gevolg was van een reeks van tekortkomingen vanwege overheden, “oneerlijke” bedrijven en brandweerdiensten die geen strategie hadden om gevelbranden in hoge gebouwen aan te pakken.

De rol van de overheid bij het gebrek aan regelgeving inzake veiligheid in de bouwsector kwam al vroeg aan het licht in het onderzoek naar de brand in de Grenfell-toren. Tijdens de hoorzittingen bood de overheid haar verontschuldiging aan voor haar *“falen in het verleden inzake toezicht op het regelgevend systeem voor de bouw en renovatie van hoogbouw”*.

Meer dan zeven jaar na de verwoestende brand die het leven kostte aan 72 mensen¹, werd het eindrapport van het onderzoek naar de Grenfell-toren gepubliceerd op 4 september 2024².

Het lijvige rapport blinkt uit in transparantie, is geschreven in heldere, eenvoudige taal en biedt overtuigende argumenten. De *“executive summary”* telt niet minder dan 50 pagina's en werd in meer dan vijftien talen vertaald. Hoewel het om een ramp in Engeland gaat, zou het rapport ook buiten het Verenigd Koninkrijk gelezen moeten worden om te bepalen of de bevindingen en aanbevelingen ook elders van toepassing zijn.

De leden van de onderzoekscommissie verklaarden in de eerste plaats dat alle sterfgevallen vermeden hadden kunnen worden.

Hieronder citeren we enkele krachtige passages uit de samenvatting van het rapport.

¹ Zie onze vorige artikelen: “Brand in Grenfell toren” in *Fire & Security Alert Magazine* nr. 8/2017, pp. 16-18, en “De brand in de Grenfell Tower - Een eerste verpletterend rapport” in *Fire & Security Alert Magazine* nr. 18/2020, pp. 63-67.

² Zie referenties op het einde van het artikel.

De eerste conclusie luidt dat *“de brand in de Grenfell-toren het gevolg is van tientallen jaren van tekortkomingen vanwege de centrale overheid en andere verantwoordelijke instanties in de bouwsector, die er niet in slaagden het gevaar van het gebruik van brandbare materialen in gevels van woontorens voldoende te onderzoeken en de beschikbare informatie daarover doeltreffend te gebruiken”* (Grenfell Tower Inquiry: Phase 2 report, Samenvatting, punt 2.4, p. 7). Het rapport wijst niet alleen op lakse regelgeving, maar ook op *“de systematische oneerlijkheid van de fabrikanten en verkopers van de gevelpanelen en isolatieproducten”* als één van de hoofdredenen waarom de Grenfell-toren met brandbaar materiaal bekleed was (ibid., punt 2.19, p. 10).

De eerste signalen van problemen met brandbare gevelpanelen dateren al van 1991, toen een brand in buitenafval bij de Knowsley Heights-toren nabij Liverpool oversloeg naar de gevelbekleding en zich over alle 11 verdiepingen verspreidde. Ambtenaren waren op de hoogte van het probleem, maar ondernamen niets. Het ministerie zelf was *“slecht beheerd”* en *“vertoonde gemakzucht en soms defensief gedrag inzake brandveiligheid”* (ibid., punten 2.10 en 2.12, p. 8).

Wat betreft het beleid rond bouwregelgeving stelt het rapport dat er sprake was van ernstige, langdurige tekortkomingen op het hoogste niveau en dat de overheid de verantwoordelijkheid moet opnemen voor de structurele fouten die een belangrijke rol speelden in de brand. Politieke nalatigheid en een tendens tot deregulering droegen eveneens bij aan het feit dat zelfs kwesties rond de veiligheid van mensen werden genegeerd, uitgesteld of verwaarloosd.

Amper een uur na publicatie van het rapport verontschuldigde de nieuwe Britse premier Sir Keir Starmer zich in het parlement, namens de regering, tegenover alle slachtoffers en betrokkenen bij de tragedie. Hij verklaarde dat de regering binnen zes maanden op alle 58 aanbevelingen zou reageren, en jaarlijks zou rapporteren over de voortgang bij de uitvoering van de aanvaarde aanbevelingen.

Naast aanbevelingen over gevelbekleding pleit het rapport voor de oprichting van een bouwregelgevingsorgaan. Dat zou niet alleen bouwproducten, hun tests en certificatie reguleren, maar ook toezicht houden op de bouwsector, licenties verlenen voor werken aan risicogebouwen, toezien op naleving van regelgeving en richtlijnen, onderzoek doen naar brandveiligheid in de bebouwde omgeving en informatie verspreiden over brandveiligheid.

Het rapport beveelt bovendien aan om dringend het toepassingsgebied van “hoogrisicogebouwen” te herzien en mogelijk uit te breiden, met bijzondere aandacht voor de aanwezigheid van kwetsbare personen.

Wat betreft gevelbekleding, die aan de basis lag van de snelle verspreiding van het vuur in de Grenfell-toren, stelt het rapport: *“Nieuwe materialen en bouwmethoden, evenals het gebruik van bijkomende gevelbekleding op bestaande gebouwen, maken de veronderstelling van een doeltreffende compartimentering betwistbaar. Wij bevelen aan om die veronderstelling opnieuw te evalueren [...] Uit ons onderzoek blijkt duidelijk dat, om de veiligheid van bewoners te garanderen – inclusief mensen met fysieke of mentale beperkingen – ontwerpers van woontorens zich bewust moeten zijn van de relatie tussen de snelheid waarmee vuur zich via buitenmuren kan verspreiden en de tijd die nodig is om het gebouw of delen ervan te evacueren. Een strategie van ‘ter plaatse blijven’ bij compartimentbranden is enkel aanvaardbaar als het risico dat vuur zich verspreidt via de buitenmuur verwaarloosbaar is”* (ibid., punt 113.13, p. 34).

Andere opmerkelijke aanbevelingen vullen het rapport aan. Het is onvermijdelijk lang en gedetailleerd en het is niet onze bedoeling om de volledige inhoud op enkele pagina's van dit ANPI Magazine samen te vatten.

Het rapport van fase 2 van de onderzoekscommissie toont duidelijk aan dat de wil om kosten te besparen aan de basis lag van vele geïdentificeerde tekortkomingen.

Geld mag nooit een reden zijn om brandveiligheid te verwaarlozen...

Referenties:

Grenfell Tower Inquiry - Phase 2 report, september 2024, 7 delen.
Beschikbaar via de website van de onderzoekscommissie:
<https://www.grenfelltowerinquiry.org.uk>